

működik az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala is, személyesen Vasile Dincu miniszter teljes támogatásáról biztosította ennek az egyedi tervzetnek a kezdeményezőit és az eddigi akadékoskodásokat megpróbálják „más stratégiával és eszközökkel” elhárítani.

Ugyancsak e rendezvénysorozat keretében zajlott december 15-én a kisebbségek gálaműsora is, melynek műsorvezetője Sebesi Karen Attila volt. Ezen felléptek a magyar, roma, német, örmény, zsidó közösségek csoportjai.

*****

Laudáció

P. Kádár Dániel Antal C. M. Vind

Ani város c. apátja, örmény katolikus lelkész, főegyházmegyei tanácsos

1916-ban született Erdélyben Désen, természetesen örmény családból. A család szerény anyagi körülmények között élt. Innen került a bécsi Mechitarista Rend iskolájába, majd szerzetesi közösségének tagja lett.

Életcélja a missziós tevékenység volt, így került Budapestre is 1941-42-ben, amikor *Pungutz* páter teljesített a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészségen szolgálatot.

Pungutz páter betegeskedése miatt megkérte, hogy segítsen a szolgálat ellátásában, majd vidékre költözésekor átvette a Lelkészség vezetését. 1944-től segédlelkész, majd kinevezett plébános.

A háború alatt 1500 főre tehető az általa megmentett zsidó származásúak száma. Látogatta őket a gettóban, a kórházban és börtönökben. Szerzett számukra hamis okmányokat, *Raul Wallenberggel* sokszor találkozik ügyükben. A megmenekült zsidó származásúak köszönőlevelei a Budapesti Örmény Katolikus Plébánia irattárában 4 nagy albumban megtalálható (bár mi még nem láthattuk).

Mindig elutasította, hogy segítségét nyilvánosságra hozzák, magától értetődőnek tekintette, hogy segítsen mindenkin. Természetesen az akkori államhatalomnak, majd a következő évek diktatúrájának nem tetszett tevékenysége, feljelentették, meghurcolták.

Kénytelen utcaseprőként, műtösként, majd irodai alkalmazottként keresni megélhetését.

A Semmelweis utcában megszervezte a hazai örménykatolikusok hitéletét, de közösségi életét, kulturális és hagyományörző együttléteit is. Bármikor, bárki betérhetett oda, akár lelki vigaszért, akár segítségért.

Neki köszönhető, hogy 1957-ben fele részben, majd 1970. október 17-én a másik fele részben a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség megvásárolhatta a Bp. XI. Orlay u. 6. szám alatti ingatlant, amely azóta is tulajdonát képezi.

1958-ban az Örmény Szertartású Római Katolikus Egyházközség újja alakuló közgyűlésén elhatározzák, hogy megépítik az örmény katolikus kápolnát az Orlay u-ban, amelyhez első adományozó P. Kádár Dániel apátplébános úr volt, ugyanis a miskolctapolcai kb. 160-180 eFt értékű házas ingatlanának eladási árát ajánlja fel a templom építéséhez.

Gyűjt, kér, spórol, megvonja szinte magától az ételt is, hogy összejöjjön a pénz. A hazai örmény katolikusok igen nagy összegű adományokkal segítik tervét. Erdélyi útjai alkalmával is jelentős támogatásokkal tér haza. Külföldre is elmegy segélyeket, adományokat gyűjteni, amelynek következtében a plébánia 72-73-ban átköltözhet az Orlay u-ba, majd felépül a templomunk, haranglábunk. 1975-ben felszentelik a templomunkat, ahol örmény szertartás szerint magyarul misézik plébánosunk magyarörmény híveinek. A közösségi élet áttevődik gyönyörű ingatlanunkba, az egész örmény közösség örömére.

Fáradhatatlanul gyűjti az örmény emlékeket, hogy létrehozza az Örmény Múzeumot a Plébániánk keretében. Meggyőzi magyarörmény híveit, hogy családi archívumukat, hagyatékukat adják át a múzeumnak, hogy a múlt emlékei szervezett formában kerüljenek megőrzésre, kutatható anyag maradjon az utókornak, hiszen a nemzeti kultúránk része. Sikerült. Csodálatos múzeumot, levéltárat és könyvtárat hagyott hátra számunkra halálakor.

1988. augusztus 14-én halt meg, az Örmény Katolikus Székházunkban. Utolsó percig ellátta szolgálatát.

Kívánsága szerint hamvait az Örmény Katolikus Kápolnánkban helyezték örök nyugalomra.

Atyám! Ugye látod, mi történt azóta! Hogy megcsúfolták az örmény szertartású római katolikus hitéletünket a hitetlenek, illetve a nem tudni milyen hitet vallók. Hogy kizártak saját plébániánkból,

templomunkból, múzeumunkból s elzárták levéltárunkat, könyvtárunkat előlünk. Hogy hiába van ott pl. Korbuly Domonkos teljes hagyatéka abból a célból, hogy tanuljunk belőle, nem juthatunk hozzá semmihez sem. Hogy még örménykatolikus hitéletünket is megakadályozzák, erőszakkal megzavarják. Sőt az utolsó napok eseményeiként nemcsak egy Magyarországi Örmény Egyház nevű ismeretlen hitéletű szekta, hanem a hazánkban nem létező ortodox örmény egyház papja is beköltözött a Budapesti Örmény Katolikus Plébániánkra. De szerencsére onnan az ortodox örmény papot Róma és a Velencei Mechitarista Rend összefogásával küldött örmény katolikus adminisztrátor eltávolította 3 nappal ezelőtt. A szekta azonban még bitorolja a miénket, de megteszünk mindent az eltávolításuk érdekében.

Amit akartál, az elindult: mi örménykatolikusok kértük a múzeumunk közgyűjteményé tételét, hogy megmentjük múltunkat a jövő számára. Ezt akartad Te is Atyám!

Köszönjük, hogy elindítottál bennünket az életben s személy szerint én azt is, hogy segítségeddel - Atyám - eljuthattam 1970-ben magánturistaként másodmagammal az őshazába, megismerni a gyökereket.

Atyám! Tudom hogy mindenről tudsz és segítesz bennünket. Tedd tovább is, mert még nincs vége az ellenünk való ármánykodásnak. Járj közbe Istenünknel, hogy vigyázzon a maroknyi örménykatolikusokra itthon is és otthon is Erdélyországban, szülőföldeden, szülőföldünkön. Könyörögi érettünk!

A díjat testvére, a Győrben élt *Nagy Jánosné sz. Kádár Lujza* ez év júliusában történt elhalálása miatt leánya, *Szalai Rudolfné Nagy Ágnes* venné át, azonban kórházi ápolása ebben megakadályozta, így azt a győri megbízottjának adjuk át.

dr. Issekutz Sarolta

*****

Laudáció

Dr. Hovhannesian Eghia ügyvéd

1885. április. 2-án született és 1948. aug. 15-én halt meg. Törökországi örmény családból származott. Nagypapa téglagyáros volt, közel a fővároshoz, Isztambulhoz az ázsiai parton, aki saját hajójával szállította áruját. Jobb patricius család, elismert a fővárosban. 11 gyermeke volt.

Édesapja, Onnig 1856-ban született Skutariban. Az örmény patriarchátus tisztviselője volt, később konstantinápolyi ügyvéd. Emellett a kurucsésmei örmény egyházközség titkára.

Édesanyja a Márvány tenger európai partján született 1854-ben, korán elhalt.

Öt gyermekük született, köztük Eghia, aki iskoláit Törökországban, Kartalban végzi, majd Bulgáriában, (Sumlában), Németországban. A törökországi örmény üldözés miatt menekülnek. Az örmény, török, francia nyelvet kitűnően elsajátítja.

1901-ben kerül Budapestre, ahol a skót elemi iskolában magyar nyelvet tanul, majd a Damjanich u-i és a Barcsay u-i gimnázium tanulója. Egyetemi tanulmányait Budapesten kezdi (1907-1911), majd Heidelbergben és Lausannban végzi (1913-1914).

Tehát francia, örmény, bolgár, német és magyar iskolák csiszolják elméjét, mélyítik tudását.

1914-ben házasságot köt Ritter Juliannával, aki erdélyi lány volt. Három gyermeke született, akik közül leánygyermeke korán elhal. Két fia: Dr. Hovhannesian Yervant Károly (1920-1978), utóbb Tarján Károly névre magyarosította nevét, ugyancsak ügyvéd. Dr. Hovhannesian Zaven János, utóbb Lukács Jánosra magyarosította nevét (1921 -1995), aki Bottyán János és Bor Ambrus írói álnéven publikált. Szintén jogi doktorátussal ügyvéd lett. *Útlevélkép háttérrel* c. könyve a családról íródott.

Öt unokája és eddig öt dédunokája született a díjazottnak.

Dr. Hovhannesian Eghia ügyvédi pályája mellett - melyet Gödöllőn gyakorolt - sokat utazott, levelezett, kutatott. Foglalkoztatta az örmény történelem, a diaszpórában élő örmények élete, kultúrájuk, gyökerei.

Átfogó, nagy munkái:

1. *Armenia népe*, 1934. Gödöllő

alcíme: Múltja, történelme. Irodalma, sajtója, művészete.

Az örmény kérdés. Az örmény kolóniák. A magyarországi örmények. Részletes, igen átfogó munka, sok olyan ismerettel, amely örmény nyelvtudás nélkül nem vált volna általunk megismerhetővé.

2. *Hazai örmények a nemzet szolgálatában*, 1940. Gödöllő.